

Mensen met verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag: contextuele factoren

‘Als ze elke dag andere gezichten zien, mensen die niet weten wat de afspraken zijn, dan wordt dat gezien als zo'n beetje de onveiligste situatie die er is’^[1],p.619

Inleiding

Mede op verzoek van ► *Kennisplatform EVB+* wordt in dit feitenoverzicht een beknopt literatuuroverzicht over de doelgroep van zorgprofiel ZP VG7 beschreven. In uitgebreider rapport^[2] zijn de gebruikers van zorgprofiel VG7 nadere beschreven (aantal, ondersteuning, begeleiders, zorgdagen, zorgkosten, wachtlijst, uitgaven).

Zorgprofiel ZP VG7 is bedoeld voor mensen met verstandelijke beperkingen die zeer intensieve begeleiding, behandeling en verzorging behoeven vanwege ernstige psychische en/of gedragsproblemen^[3].

Het literatuuroverzicht gaat vooral om kenmerken en omgevingsfactoren. Methodieken of experimenten om signaalgedrag te beïnvloeden, casestudies en studies over mensen met dementie en probleemgedrag vallen buiten de doelstelling.

Doelstelling

In dit feitenoverzicht wordt nagegaan wat bekend is over de kenmerken en omgevingsfactoren van mensen met verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag^A.

Methode

In de internationale databases CINAHL, MEDLINE en Web of Science is gezocht naar teksten in academische tijdschriften met de volgende zoekopdracht:

- (intellectual* disabilit**) OR (mental* retard**) OR (learning disabilit**) OR (developmental* disabil**)
  - AND “Severe challenging behaviour” OR “Severe challenging behavior”
  - AND (“characteristics” OR “quality of life” OR “complex needs” OR “health” OR “multimorbidity” OR “support” OR “costs” OR “family”),
- Taal: Engels,
- Publicatieperiode: 2020-2025,
- Beschikbaarheid: online volledige tekst,
- Beoordeling: peer reviewed.

Via bovenstaande zoekactie werden acht relevante artikelen gevonden - op basis van de titel, de samenvatting en exclusie van artikelen over dementie.

Zes artikelen zijn afkomstig van Nederlandse onderzoeken vanuit meerdere zorgorganisaties (4x Pro onderzoek; 2x Scope onderzoek). Waarschijnlijk heeft dat (ook) te maken met de zoekterm ‘severe challenging behavio(u)r’. Gezien de aard van de opdracht en de doelstelling van dit feitenoverzicht, is juist de kennis vanuit de Nederlandse situatie van belang en is deze selectie van artikelen behouden. Naast deze artikelen zijn ook vier onderzoeksartikelen uit NTZ (Nederlands tijdschrift voor de zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen, tot 2024 deze naamgeving) in het feitenoverzicht betrokken (publicatie vanaf 2020, met min of meer dezelfde zoekcriteria).

Dit feitenoverzicht gaat dus over 12 artikelen.

^A In dit feitenoverzicht wordt gesproken van probleemgedrag. De term probleemgedrag (of uitdagend gedrag) wordt namelijk in de meeste literatuur gebezigd, hoewel de term signaalgedrag de lading beter dekt.

Resultaten

In tabel 1 van de bijlage zijn de gebruikte artikelen kort weergegeven (auteur(s), land, titel, methode) en per studie zijn enkele belangrijke resultaten beschreven.

De uitkomsten van de studies gaan vooral over contextuele factoren en nauwelijks over de kenmerken van de doelgroep.

Het is duidelijk dat omgevingsfactoren invloed hebben op zowel de mate van probleemgedrag als op de manier waarop hiermee wordt omgegaan.

Vaak ontbreekt nog inzicht in de aard, omvang en context van het probleemgedrag. Gerichtte preventieve of curatieve acties liggen dan niet voor de hand. Met behulp van business intelligence (bijvoorbeeld Power BI), goede registratie (incidenten, omgevingsfactoren, letsel) en gerichte opvolging kan probleemgedrag beter worden gemonitord en kan effectiever worden ingespeeld op het voorkómen ervan en het beperken van schade.

Wanneer ouders op een positieve manier omgaan met hun kind en diens gedragingen (ouderattributies), begrijpen zij het (probleem)gedrag beter en kunnen ze er beter mee omgaan.

Mensen met (lichte) verstandelijke beperkingen en probleemgedrag hebben een helder beeld van wat veiligheid voor hen betekent: een beschermende, betrouwbare en stabiele omgeving waarin ruimte is voor hun eigen leven. Professionals noemden onder andere de interactie met medecliënten en hun probleemgedrag als belangrijke factoren voor het veiligheidsgevoel van cliënten. Ook noemden zij betrouwbare, betrokken en competente begeleiders, een stabiel team, een goed teamklimaat en een gedeelde visie op ondersteuning. In diezelfde lijn draagt de inzet van teamleiders bij aan een beter ervaren teamklimaat.

Ondersteuning door teamleiders en management van begeleidingsteams staat in beperkte mate in positief verband met arbeidstevredenheid en welbevinden. De kwaliteit van bestaan van cliënten met probleemgedrag hangt negatief samen met de mate van dat gedrag, maar de invloed van contextueel werken is duidelijk groter.

Beschouwing

Het aantal gebruikers van zorgprofiel VG7 is de een na grootste groep (21,8% in 2024) van de VG-zorgprofielen. Zorgprofiel VG6 is met 27,0% (2024) de grootste groep. In 2015 waren er 12.100 gebruikers van zorgprofiel VG7; in de jaren daarna steeg dat aantal van ruim 14.600 in 2020 naar ruim 16.700 in 2024. Verreweg de meeste gebruikers hadden zorg in natura (ZIN)-verblijf met behandeling (in 2024: 97%). De uitgaven voor gebruikers^B ZP VG7 in 2015 bedroegen (afgerond) 1,34 miljard euro, in 2024 was dat ruim verdubbeld tot bijna 3 miljard euro^[2].

Het is duidelijk dat de groep cliënten met ernstig probleemgedrag groot is en ook een grote kostenpost is.

De ondersteuning van deze cliënten, zowel thuiswonend als residentieel wonend, kent nog veel handelingsverlegenheid. De artikelen die in dit feitenoverzicht centraal staan, geven in grote lijnen hetzelfde aan: contextuele factoren beïnvloeden de ernst van probleemgedrag. Een bekende, betrouwbare en stabiele omgeving geeft cliënten gevoelens van veiligheid. Een stabiel team, dat op zijn beurt wordt gesteund door teamleiders en management, is daarvoor essentieel. Een heldere en breed uitgedragen visie op ondersteuning en probleemgedrag is daarbij een wezenlijke voorwaarde.

Ook huisvestingsfactoren zijn van belang (o.a. de buurt, grootte van de groep, huislijke sfeer, akoestiek, licht en luchtvochtigheid) voor de kwaliteit van bestaan, gedrag en gezondheid^[4]. Probleemgedrag wordt niet voor niets 'signaalgedrag' genoemd: het is een teken dat cliënten zich niet op hun gemak voelen en gaan 'vechten' als vorm van (ineffectieve) coping. Met goede contextuele ondersteuning van zowel cliënten en naasten als teams kan het probleemgedrag minder erg worden.

^B Kosten van de zorg in natura gefinancierd uit de Wlz. De uitgaven betreffen de door de zorgkantoren goedgekeurde en aan Vektis aangeleverde declaraties voor zorg in natura gefinancierd uit de Wlz. Het betreft uitsluitend zorg geleverd aan personen die in het verslagjaar in de BRP staan ingeschreven (bron: MLZ).

Implicaties voor beleid

De ondersteuning van cliënten -zowel thuiswonend als residentieel- met ernstig probleemgedrag gaat nog vaak gepaard met handelingsverlegenheid. Uit de geraadpleegde literatuur blijkt consistent dat contextuele factoren een belangrijke invloed hebben op de ernst en het verloop van probleemgedrag.

Een voorspelbare, stabiele en deskundige omgeving, waaronder een vast en vertrouwd begeleidingsteam, draagt aantoonbaar bij aan het gevoel van veiligheid van cliënten. Voor het borgen van deze stabiliteit is structurele ondersteuning van het begeleidingsteam door teamleiders en het management cruciaal.

Een heldere en breed gedragen visie op ondersteuning en probleemgedrag vormt hiervoor een wezenlijke voorwaarde. Met goede contextuele ondersteuning van zowel cliënten en naasten als teams kan probleemgedrag verminderen.

Bijlage

Tabel 1: Overzicht van studies naar mensen met verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag; naar auteur(s), onderwerp, inhoud onderzoek en resultaten^C.

Auteur(s)	Onderwerp (land)	Inhoud onderzoek	Resultaten
Durand ^[5]	Ondersteuning van families met een kind met ernstig probleemgedrag (USA)	Beschrijving van een proces van concessie voor het verbeteren van ondersteuning door ouders met een kind met ernstig probleemgedrag.	NB: artikel gaat niet specifiek over kinderen met vb ^D , maar die worden wel genoemd. Uitval van deelname aan ouderprogramma's is hoog (40-60%). Ouderattributies zijn belangrijk voor het succes van interventies. Positive Family Intervention was effectief (meer proactiviteit) voor ouders met ineffectieve coping (vermijden) t.a.v. betere integratie en minder angst van de kinderen als resultaat. Onderzoek bij kinderen met vb liet positief effect (t.a.v. probleemgedrag, depressie, relatie ouders) zien van ouderlijk optimisme. <i>(In dit beschrijvende artikel worden de uitkomsten niet met data gestaafd; bronnen zijn wel weergegeven)</i>
Hardesty e.a. ^[6]	Procedurele aanbevelingen voor effectieve personeelsveiligheid. Monitoringpraktijken in ABA (applied behavior analyses)-organisaties die personen met probleemgedrag ondersteunen (USA)	Veiligheidsprocedure gebaseerd op gedrag in een tijdelijke (4-6 maanden) verblijfsafdeling voor kinderen met vb en/of ontwikkelingsstoornissen en met ernstig probleemgedrag. Inventarisatie van verwondingen bij begeleiders, de context (o.a. verzorging, transfers, vrije tijd) bij het ontstaan ervan.	Via rapportage en analyses (Business Intelligence) werden de verwondingen in kaart gebracht: frequentie totaal/persoonsniveau, plaats op het lichaam, ernst, type, context, fase van behandeling. Verplichte wekelijkse bespreking met manager en interdisciplinair team. Drie medewerkers ontvingen alle meldingen en nemen desgewenst actie, bijv. aanpassen gedragsprotocol en/of medicatie, persoonlijke beschermingsmiddelen. Hierdoor worden de data toegankelijker voor niet-technische gebruikers en wordt een datagestuurde cultuur ten aanzien van melden van en handelen na verwondingen bij begeleiders bevorderd.

^C Voor de leesbaarheid wordt de term 'statistisch significant' niet steeds gebruikt. Wanneer gesproken wordt van 'verschillen' of soortgelijke termen zijn deze statistisch significant (p<0,05). Bij de aanduiding 'geen verschillen' of soortgelijke termen zijn de gevonden verschillen niet statistisch significant.

^D vb: verstandelijke beperkingen

Lokman e.a. ^[7]	Ervaren ondersteuning op het werk, teamklimaat en samenwerking in teams die werken met mensen met lichte verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag in residentiële zorg: een dwarsdoorsnede onderzoek (NL)	Online vragenlijst over steun op het werk, teamklimaat, welbevinden en arbeidstevredenheid. 201 medewerkers (32 teams van 10 zorgorganisaties); beoordeling van onderlinge samenwerking tussen teams door 18 teamleiders, 21 managers, 22 gedragswetenschappers. (Pro studie: samenwerking tussen ASVZ, Pluryn en Trajectum, het CCE en de zorgkantoren VGZ en Zilveren Kruis)	Teams met een teamleider scoorden positiever op ervaren ondersteuning en teamklimaat dan teams zonder teamleider. Samenhang tussen de mate van ondersteuning van teamleiders, managers, gedragswetenschappers en andere teamleden en het teamklimaat enerzijds en arbeidstevredenheid en welbevinden anderzijds was statistisch significant voor arbeidstevredenheid en welbevinden (alleen t.a.v. steun andere teamleden, werkklimaat), maar inhoudelijk beperkt (Spearman's rank correlatie <0,5). Teams die meer onderlinge samenwerking ondervonden, bleken niet meer steun van teamleiders, managers, gedragswetenschappers te ervaren. Ook een beter teamklimaat bleek niet samen te hangen met betere samenwerking in het team.
Lokman e.a. ^[1]	Factoren die het veiligheidsgevoel bij personen met lichte verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag in residentiële zorg beïnvloeden: een kwalitatief onderzoek naar de visies van professionals en cliënten (NL)	Etnografisch veldonderzoek; (duo)interviews (n=12) en focusgroepinterviews (n=6) met cliënten (n=4) en professionals (o.a. begeleiders, gedragswetenschappers, managers) (n=64). Zie ook ^[8] (Pro studie)	Genoemde factoren voor veiligheidsgevoelens: Veiligheid voor cliënten: • omgeving die beschermt tegen risico's en verleidingen • betrouwbare, voorspelbare en steunende omgeving waar cliënten vertrouwen in hebben • accepterende omgeving die het mogelijk maakt dat cliënten een normaal leven kunnen opbouwen. Factoren die gevoelens van veiligheid van cliënten beïnvloeden: • kenmerken en gedrag van cliënten (o.a. probleemgedrag, interactie met medebewoners en naasten) • kenmerken, gedrag en kennis van begeleiders (o.a. competente begeleiders t.a.v. reductie probleemgedrag); angst, stress, vermoeidheid van begeleiders geven meer kans op probleemgedrag en personeelsverloop; betrouwbare begeleiders voor een goede vertrouwensband) • kenmerken, gedrag van begeleidingsteam (o.a. stabiel team, goed teamklimaat, teamsamenstelling, visie op inzet beperkende maatregelen) • visie, beleid van de organisatie en toepassing daarvan (o.a. visie en beleid is gedeeld, steun vanuit organisatie, visie op ondersteuning van cliënten) →

			• visie en gedrag van de omgeving (o.a. gedrag van politie en wetssysteem, media-aandacht, arbeidstekort).
Lokman e.a. ^[9]	Het opzetten van een nieuw team van begeleiders voor mensen met (zeer) lichte verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag: een concept mapping studie (NL)	Concept mapping over contextuele factoren en probleemgedrag (voorbereiden, brainstormen, clusteren/ prioriteren, analyseren, interpreteren) met 11 cliënten, 6 begeleiders en 6 gedragswetenschappers/ teamleiders. (Pro studie)	Start - hypothetisch: waar moet een begeleidingsteam voor nieuwe woning voor mensen met (zeer) lichte vb en probleemgedrag aan voldoen? Top-3 cliënten: • betrokken en betrouwbare begeleiders • begeleiders kennen cliënten en maken afspraken die bij cliënten passen • begeleiders zorgen voor veilig gevoel en nemen cliënten serieus. Top-3 begeleiders: • teamveiligheid • begeleiders krijgen en ervaren steun • begeleiders ervaren steun van teamleiders/ gedragswetenschappers en er is goede communicatie. Top-3 gedragswetenschappers/teamleider • werken vanuit gedeelde waarden en principes • zich kunnen verplaatsen in cliënten • een organisatiebrede visie en betrokkenheid als basis voor een goede start met cliënten.
Lokman e.a. ^[8]	Werken aan het bevorderen van een veilig gevoel bij personen met (zeer) lichte verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag vertonen: een kwalitatieve studie binnen de residentiële zorg (NL)	Etnografisch veldonderzoek; (duo)interviews (n=12) en focusgroepinterviews (n=6) met cliënten (n=4) en professionals (o.a. begeleiders, gedragswetenschappers, managers) (n=64). zie ook ^[1] (Pro studie)	Genoemde thema's die worden ingezet voor veiligheid van cliënten: • de hele organisatie onderschrijft de visie van het bieden van onvoorwaardelijke ondersteuning (o.a. binnen de grenzen van wet- en regelgeving een onvoorwaardelijke woonplek bieden, visie van onvoorwaardelijke ondersteuning is een gedeelde verantwoordelijkheid) • het bieden van stabiliteit in teams en ondersteuning binnen een dynamische omgeving (o.a. ijveren voor juiste selectie van begeleiders en voor een positief teamklimaat, aandacht voor ontwikkelingsmogelijkheden voor en ondersteuning en zelfbeschikking van begeleiders) • het streven om cliënten een zo normaal mogelijk leven te bieden (bieden van een persoonlijke en huislijke woonomgeving, bevorderen van het vertrouwen van cliënten in zichzelf en in de toekomst).

Olivier-Pijpers e.a.^[10]	Cross-sectioneel onderzoek naar verbanden tussen de organisatiecontext en probleemgedrag bij bewoners van organisaties in de langdurige gehandicaptenzorg (NL)	Vragenlijst onder 922 zorgprofessionals/managers van 21 zorgorganisaties over o.a. interactie cliënten begeleiders, begeleiderteams, organisatieveranderingen, organisatiecontext en probleemgedrag (o.a. agressie, angst, seksueel grensoverschrijdend gedrag).	Interactie tussen cliënten en begeleiders: stabiliteit, gevoeligheid van begeleiders en positieve interactie tussen cliënten en begeleiders bleken samen te hangen met zowel minder zelfverwondend, agressief/destructief als stereotype gedrag (statistisch significant, maar inhoudelijk (zeer) zwak verband). Begeleidingsteams: (zeer) zwak verband tussen minder zelfverwondend, agressief/destructief, stereotype gedrag en o.a. netwerk/macht begeleiders, steun van collega's, veiligheidsgevoel begeleiders, implementatie methodes. Organisatie: Negatieve relatie gedrag cliënten met o.a. personeelsverloop, onderbezetting; getoond leiderschap heeft positieve samenhang.
Olivier-Pijpers e.a.^[11]	Het perspectief van bewoners en vertegenwoordigers van bewoners op de invloed van de organisatiecontext op probleemgedrag (NL)	Interviews met bewoners (n=8) en vertegenwoordigers (n=8) over mechanismen van probleemgedrag en de organisatiecontext (micro-, meso-, exosysteem).	Belangrijke factoren gerelateerd aan mechanismen van probleemgedrag: Microsysteem: sensitiviteit van medewerkers, kijken naar de persoon in plaats van alleen naar het probleemgedrag, negatieve effecten van vrijheidsbeperkende maatregelen, duidelijke grenzen stellen zonder fysieke fixatie, sterke banden tussen bewoners en persoonlijk begeleiders, in contact blijven met familie. Mesosysteem: omgaan met de dagelijkse onrust in de woningen, onderlinge steun van teamleden, blijven zoeken naar betere interventies, afhankelijkheid van naasten van medewerkers. Exosysteem: o.a. begeleiding teamleden door gedragswetenschappers, personeelsverloop, versterking competenties begeleiders, gedeelde visie.
Simons e.a.^[12]	Het opbouwen van betekenisvolle relaties tussen mensen met een (zeer) ernstige verstandelijke beperking en moeilijk verstaanbaar gedrag en hun begeleiders: welke factoren spelen volgens professionals en verwanten een rol? (NL)	Drie focusgroepen met verwanten (n=7) en professionals (n=17) van met mensen met een EVB+ ((zeer) ernstige verstandelijke beperking en probleemgedrag), drie telefonische interviews met verwanten (n=4) over opbouwen van betekenisvolle relaties.	Thema betekenisvolle relaties: gelijkwaardigheid, wederzijds begrip, vertrouwen, aandacht voor ontwikkeling Thema begeleidersfactoren: karaktereigenschappen o.a. enthousiasme, passie, geduld, veerkracht, creativiteit, humor Thema deskundigheid: algemene en cliëntspecifieke kennis, erkennen van emoties, zelfreflectie Thema betrokkenheid verwanten: samenwerking, wederkerigheid, betrokkenheid →

			Thema omgevingsfactoren: gedeelde visie en waarden door het begeleidingsteam, open cultuur, organisatiebrede samenwerking, voorspelbare en sfeervolle omgeving.
Verhaar e.a. ^[13]	Een driejarige follow-up van extra intensieve ondersteuning van mensen met verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag in Nederland (NL)	Onderzoekperiode 2017 (T1), 2018 (T2), 2020 (T3). Vergelijking van cliënten met intensieve ondersteuning (IS: n=117) en zeer intensieve ondersteuning/meerzorggelden (IS+: n=35) t.a.v. probleemgedrag, adaptief gedrag, kwaliteit van bestaan, ondersteuningsplannen. (SCORE project: samenwerking tussen Ipse de Bruggen, De Hartekamp Groep, Ons Tweede Thuis, Cordaan, Universiteit Leiden)	Follow-up: • probleemgedrag: intensiteit van probleemgedrag verminderde alleen in de IS+-groep; geen verschillen in de aard van probleemgedrag • adaptief functioneren: geen verbetering en geen verschillen tussen groepen IS en IS+ • kwaliteit van bestaan: verbetering IS-groep, niet bij IS+-groep Ondersteuningsplannen: IS+-groep meer doelen t.a.v. reductie probleemgedrag.
Verhaar e.a. ^[14]	De impact van individuele contextuele ondersteuning op de kwaliteit van bestaan van Nederlanders met verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag (NL)	Begeleidingsteam (begeleiders, gedragswetenschappers, wettelijk vertegenwoordigers) van 196 mensen met verstandelijke beperkingen en ernstig probleemgedrag: gestructureerde interviewvragen (vragenlijsten, Delphimethode, focusgroepen) over kwaliteit van bestaan, probleemgedrag, individuele contextuele ondersteuning. (SCORE project)	Kwaliteit van bestaan: 5% van de variantie verklaard door alleen probleemgedrag (pg), met individuele contextuele ondersteuning / contextuele benadering (ico) erbij 16%, met de interactie term pg*ico daarbij 20%. Subschalen van kwaliteit van bestaan genereerden geen hogere verklaarde variantie. Cliënten met relatief weinig probleemgedrag: verklaarde variantie kwaliteit van bestaan door individuele contextuele ondersteuning 22%; voor cliënten met relatief veel probleemgedrag: 7%.
Voss e.a. ^[15]	Een passende plek voor mensen met een verstandelijke beperking en complexe gedragsproblematiek; meervoudig casuonderzoek naar interne verhuizingen (NL)	Dossieranalyses, interviews (n=58) met professionals (n=26) en naasten (n=4) van verhuisde cliënten (zorgprofiel VG7) en focusgroep met zorgprofessionals (n=14).	Bevorderende factoren voor succesvolle verhuizing: o.a. goede communicatie en voldoende afstemming, voldoende (voorbereidings)tijd, helder inzicht op behoeften van cliënt, cliënt en omgeving goed kennen, methodisch werken, passend begeleidingskader, steun vanuit management. Belemmerende factoren: o.a. onvoldoende samenwerking en steun, verschil in visie, ad hoc werken, plaats moeten maken voor andere cliënt, negatieve dynamiek met andere cliënten, onvoldoende competente begeleiders.

Referenties

1. Lokman, S., R. Bal, R. Didden, P.J. Embregts. *Factors affecting the feelings of safety among individuals with mild intellectual disabilities and severe challenging behaviour in residential care: A qualitative study of professional and service users' perspectives*. Journal of Intellectual Disabilities, 2025; **29**(3): 607-628.
2. Maaskant, M. *Gebruikers van zorgprofiel VG7: om wie gaat het?* (<https://marianmaaskant.nl/feitenoverzichten.html>). Roermond: Marian Maaskant - Onderzoek&Advies, 2025.
3. Jansen, P., P. Bakker. *Beschrijving zorgprofiel VG7. Actualisatie op inhoud en kosten*. z. pl.: Bureau HHM, 2019.
4. Roos, J., G. Koppen, T.C. Vollmer, M. Van Schijndel-Speet, Y. Dijkxhoorn. *Unlimited Surrounding: A Scoping Review on the Impact of the Built Environment on Health, Behavior, and Quality of Life of Individuals With Intellectual Disabilities in Long-Term Care*. HERD: Health Environments Research & Design Journal, 2022; **15**(3): 295-314.
5. Durand, V.M. *Supporting families with children who display severe challenging behavior*. Research and Practice for Persons with Severe Disabilities, 2021; **46**(3): 199-207.
6. Hardesty, S.L., B.N. Workman, S.L. Quigley, L.G. Bowman. *Procedural Recommendations for Effective Staff Safety Monitoring Practices in ABA Organizations Serving Individuals With Challenging Behaviors*. Behavioral Interventions, 2025; **40**(2): e70015.
7. Lokman, S., N. Frielink, R. Didden, P. Embregts. *Experienced support at work, team climate and collaboration in teams working with people with mild intellectual disabilities and severe challenging behaviour in residential care: a cross-sectional study*. Journal of Intellectual Disability Research, 2023; **67**(8): 782-795.
8. Lokman, S., R. Bal, R. Didden, P.J. Embregts. *Working to Promote Feelings of Safety Among Individuals with Mild Intellectual Disabilities or Borderline Intellectual Functioning Who Display Severe Challenging Behavior: A Qualitative Study within Residential Care*. Journal of Mental Health Research in Intellectual Disabilities, 2025; 1-27.
9. Lokman, S., W.M. Van Oorsouw, R. Didden, P.J. Embregts. *Setting up a new team of support staff for people with mild intellectual disability or borderline intellectual functioning and severe challenging behaviour: A concept mapping study*. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 2022; **35**(6): 1348-1359.
10. Olivier-Pijpers, V.C., J.M. Cramm, A.P. Nieboer. *Cross-sectioneel onderzoek naar verbanden tussen de organisatiecontext en probleemgedrag bij bewoners van organisaties in de langdurige gehandicaptenzorg*. Nederlands tijdschrift voor de zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen 2021; **47**(4): 126-138.
11. Olivier-Pijpers, V.C., J.M. Cramm, A.P. Nieboer. *Het perspectief van bewoners en vertegenwoordigers van bewoners op de invloed van de organisatiecontext op probleemgedrag*. Nederlands tijdschrift voor de zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen 2020; **46**(2): 55-67.
12. Simons, M.A.G., M. Hermsen, H. Van Veen, A. Prudon, L.M. Rooijackers, R. Koordeman, R. Otten. *Het opbouwen van betekenisvolle relaties tussen mensen met een (zeer) ernstige verstandelijke beperking en moeilijk verstaanbaar gedrag en hun begeleiders: welke factoren spelen volgens professionals en verwanten een rol?* Nederlands tijdschrift voor de zorg aan mensen met verstandelijke beperkingen 2021; **47**(3): 106-119.
13. Verhaar, L., Y.M. Dijkxhoorn, L. de Sonnevill, H. Swaab. *A three-years follow-up of extra intensive support for individuals with intellectual disability and severe challenging behaviour in the Netherlands*. Journal of Intellectual Disabilities, 2025; **29**(1): 130-147.
14. Verhaar, L., Y.M. Dijkxhoorn, L. M. J. de Sonnevill, H. Swaab. *The impact of personalised contextual support on quality of life of Dutch persons with intellectual disability and severe challenging behaviour*. International Journal of Developmental Disabilities, 2024; 1-10.
15. Voss, H., J. Kooij. *Een passende plek voor mensen met een verstandelijke beperking en complexe gedragsproblematiek. Meervoudig casuonderzoek naar interne verhuizingen*. NTZ, 2025; **51**(1): 34-42.